

Transhumanisme

Kunne du tænke dig en siliciumbaseret sjæl? Viljen til radikal forandring er betingelsen for udødelighed og et liv uden den kødelige krops begrænsninger. En forsamling af livsstilsfuturister og respektable forskere ser den totale forandring af menneskets vilkår som en gevinst. For dem gælder det om at forstærke det våde sjask - den biologiske krop - med anderledes visionære og grænseløse materialer. De kalder sig transhumanister.

En trappe til fremtiden

Man kan forestille sig en trappe til fremtiden. På det nederste trappetrin står et teknologisk privilegeret menneske, som vi kender det i begyndelsen af det 21. århundrede. Lad os sige, dette menneske er døvt. Så kan det få genskabt hørelsen med en indopereret chip, der overfører lyden fra omverdenen direkte til hjernens nervebaner.

På det næste trappetrin finder vi et menneske, der kan se i mørke. Oversættelsen mellem digitaliserede signaler og hjernens måde at fungere på er nu måske så fremskreden, at et infrarødt kamera kan bygges direkte ind i den menneskelige krop.

På det tredje trappetrin er det hele blevet meget fremmedartet: Mennesker kan overføre tanker og følelser direkte til hinanden uden at sige et ord, og de kan efter behov downloade ekstra intelligens fra internettet.

Lyder det vildt? Transhumanister vil sige, det er eksempler i en sandsynlig udvikling. De håber endda, at det kun er et spørgsmål om tid, før det vil være muligt at gå uendeligt mange trin op på fremtidstrappen. De finder det nemlig sandsynligt, at mennesker i fremtiden ikke længere behøver at dø.

Hvad er transhumanisme?

På trappen til fremtiden vil menneskeartens levevilkår blive ændret gradvist i takt med de mange teknologiske nyskabelser, som hvert trin på trappen vil medføre. Indtil en skønne dag menneskets liv, krop og bevidsthed er så forandrede i forhold til nu, at det måske ikke længere giver mening at sige, at der er tale om samme art.

Transhumanister mener, at en sådan fremtid er sandsynlig måske allerede i dette århundrede. De bifalder, at man nu med teknologiens hjælp målrettet kan være med til at forme menneskeartens udvikling. Skabelsen af et helt nyt slags menneske er helt i tråd med deres målsætninger, så længe det medfører det, de opfatter som forbedringer af menneskers livskvalitet: længere levetid, helst udødelighed, højere intelligens, bedre humør, mere frihed - grænseløse muligheder.

Transhumanister opfatter transhumanismen som en bevægelse i direkte forlængelse af oplysningstiden. Herfra har de arvet troen på, at mennesker gennem indsigt i naturens mekanismer kan forbedre menneskets levevilkår og livskvalitet.

Transhumanister vil støtte en udvikling, der afskaffer den menneskelige aldring, og de vil støtte teknologier, der på radikale måder kan forbedre menneskelige evner på de intellektuelle, fysiske og følelsesmæssige områder.

Første paragraf i transhumanisternes deklARATION lyder:

"Menneskeheden vil blive radikalt forandret af teknologien i fremtiden. Vi forudser muligheden for at redesigne de menneskelige grundvilkår, inklusive parametre som aldringens nødvendighed, begrænsninger af menneskelig og kunstig intelligens, medfødt psykologi, lidelse og vores indespærring på planeten Jorden" (egen oversættelse).

Hvem er transhumanisterne?

Når man slår internettets døre ind til transhumanisternes saloner, fornemmer man en mangfoldighed af stemninger og mennesketyper. Men alle deler en fælles, næsten melankolsk længsel efter fremtiden.

Nogle har en drømmeagtig teknologibegejstring. Men man ser også tilbaglænedede, filosofiske begrundelser, for eksempel imod bekymringen for, at mennesker vil blive ensrettede og følelsesmæssigt afstumpede som i Aldous Huxleys "Fagre Nye Verden". Huxleys skrækvision er et totalitært samfund, hvor individets fri vilje er sat ud af kraft. Omvendt arbejder transhumanisterne for en fremtid med individets selvbestemmelse i centrum.

Som fluen på væggen hos transhumanisterne fornemmer man også noget, der er karakteristisk for et visionært fællesskab: Trangen til at personliggøre sine visioner. Det viser sig umiddelbart i nogle af de centrale skikkelsers navne. Navne, de vel at mærke ikke har fået fra deres forældre: Max More, Tom Morrow og så den legendariske og nu afdøde FM-2030, født F.M. Esfandiary.

FM-2030 døde som 69-årig i 2000. Man tager sig i at blive helt forbavset over at læse om en død transhumanist. Men FM-2030's krop ligger nedfrosset i flydende nitrogen hos Alcor Life Extension Foundation i Scottsdale, Arizona. Slumrende til den dag, hvor videnskaben kan vække ham til live igen. Nedfrysning er en populær forsikringsordning blandt transhumanister. For som en transhumanistisk vittighed lyder: Nedfrysning er den næstværste ting, der kan overgå dig (efter døden, forstås!).

Seriøse forskere med vilde ideer

Det er fristende at prøve at opdele transhumanisterne i to kategorier: En underskov af vilde futurister med underlige navne og så de højere luftlag med seriøse forskere. Men den går ikke. FM-2030 var for eksempel fremtidsforsker og underviste på den højt respekterede "New School for Social Research" i New York.

Transhumanisten Hans Moravec er et andet eksempel på en frontforsker med helt vilde ideer om fremtiden. Hans Moravec er succesfuld robotingeniør. Man må formode, at en sådan mand har hjernekapacitet til at tænke endog meget matematisk stringent. Men for udenforstående ligner hans fremtidsvision snarere hjernesvind. Og så er Moravecs fortælling om fremtiden noget så underligt som en slags undergangsoptimisme.

Moravec har blandt andet fortalt om sine visioner i et interview til Wired i 1995. Og faktisk kunne det ligne et idéoplæg til The Matrix - den moderne science fiction-filmklassiker. Hans Moravec fortæller i 1995 køligt, at han finder det sandsynligt, at hele vores virkelighed er en simulation skabt af "fremtidige" maskinintelligenser. De vil jo være interesserede i at bevare deres forfædre og den civilisation, de er rundet af. Dette er et undergangsscenario for Moravec, men han tager det ret roligt:

"For mig er hele begrebet om realitet ret absurd. Men mens du er inde i scenariet, kan du ikke undgå at spille efter reglerne. Så vi kan lige så godt forestille os, at det hele er virkeligt - selv om chancen for, at tingene er, som de ser ud, er forsvindende lille" (egen oversættelse).

De transhumane teknologier

Transhumanisternes hovedplatform er World Transhumanist Association. Organisationen har sæde i Connecticut, USA. Formand for organisationen er i øjeblikket professor i filosofi ved Oxford Universitet Nick Bostrom. Han har været med fra organisationens start, og han har kompileret den FAQ om transhumanisme, som ca. 100 transhumanister har ydet bidrag til. Denne FAQ er det bedste samlede indblik i, hvad transhumanisme er for noget. Herunder, hvilke teknologier transhumanister særligt knytter deres forventninger til:

Hjerneforskning og computerteknologi

Transhumanister tror meget på udviklingen af kunstig intelligens og skabelsen af interfaces mellem computere og den menneskelige hjerne. Et eksempel er superintelligens. Superintelligens definerer de som en intelligens, der langt overgår de bedste menneskelige hjerner på alle områder. Herunder ikke kun videnskabelig kreativitet, men også for eksempel sociale evner.

Transhumanister forestiller sig flere mulige scenarier for, hvordan superintelligens kan opstå. Man kan udvikle en kunstig superintelligens, der er en superhurtig computer og ikke minder meget om den menneskelige hjerne. Den stadigt stigende processorhastighed er afgørende herfor. Men man kan også forestille sig at skabe maskinintelligenser, der lærer hen ad vejen på samme måde som mennesker. Det vil blive muligt, hvis ny hjerneforskning kan afkode hjernens læringsprocesser og overføre dem til digital form.

Formålet? I indledningen til transhumanisternes FAQ hedder det:

"Teknologier som interfaces mellem hjerne og computer og neurofarmakologi kan forstærke menneskelig intelligens, øge følelsesmæssigt velbefindende, forbedre vores evne til et engagement i livsprojekter eller dem, vi holder af; ja, de kan endda udvide registret og righoldigheden af mulige følelser" (egen oversættelse).

Nanoteknologi

Nanoteknologi er ingeniørkunst på molekylniveau. Det er en forskningsgren, som er på alles læber her i starten af det 21. århundrede. Det afgørende nye er, at man bliver bedre og bedre til at kontrollere og skabe materialer ved at flytte rundt på molekyler og sågar atomer.

Når talen falder på nanoteknologi, er der som oftest et stykke vej mellem de tilbageholdende og dem, der forudser revolutioner. Nogle fokuserer på at skabe bedre materialer. For eksempel vandafvisende stof til bukser. Eller man kan håbe på bedre medicin, der kan specialdesignes mere præcist. Men andre er ikke bange for at tænke vilde tanker om intelligente nanomaskiner, der kan kopiere sig selv. Ingen overraskelse at transhumanisterne hører til de sidste.

Transhumanisterne ser i nanoteknologien muligheden for at få gennemgribende kontrol med selve stoffets grundstruktur. I deres FAQ læner de sig op ad K. Eric Drexler. Drexler er især berømt for at have introduceret visionen om en såkaldt "assembler". Det er en maskine, der kan adskille og sammenføje atomer og molekyler enkeltvist i den rette orden. Visionen er en maskine, der kan lave alt fra bunden. Så længe der er atomer til rådighed, kan man få den til at lave hvad som helst ud af dem.

Den forandrede verden

Hvordan er det at være til, når der findes superintelligente væsner? Når mennesker kan overføre tanker til hinanden og uplade sig selv på nettet? Hvor mennesker lever evigt? Hvis de da ikke lige er udryddet som art og kun eksisterer som museums væsner for de superintelligente væsner, der har afløst deres plads på evolutionens førsteplads.

01/09-2007

Transhumanisterne bruger et ord fra matematiker og science fiction-forfatteren Vernor Vinge om den endelige adskillelse mellem den verden, vi kan genkende, og den verden, der er ubegribelig. Ordet er "Singularitet". I sin oprindelige artikel fra 1993 bruger Vernor Vinge begrebet om en begivenhed, der ifølge ham er lige så skelsættende som menneskelivets opståen på jorden. Hans eget superkorte referat af begivenheden er følgende:

"Inden for 30 år vil vi have de teknologiske redskaber til at skabe overmenneskelig intelligens. Kort efter vil den menneskelige æra være afsluttet." (Egen oversættelse).